

Mgr Justyna Wiśniewska – doktoranta Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, współpracownik Centrum Deliberacji IS UW, przewodnicząca Koła Naukowego Administracji Publicznej UW.

## **Sprawozdanie z II seminarium naukowego Koła Naukowego Administracji Publicznej pt. „Kształcenie urzędników służby cywilnej”**

W sali im. Stefana Czarnowskiego Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego d23 stycznia 2014 r. odbyło się drugie seminarium naukowe KNAP pt „Kształcenie urzędników służby cywilnej”. mógł wziąć udziału w seminarium). Wśród zaproszonych gości znaleźli się dr inż. Marek Haliniak – wicedyrektor Krajowej Szkoły Administracji Publicznej (KSAP); Jason Worlledge – dyrektor wykonawczy w Europejskiej Akademii Dyplomacji (EAD) oraz Anna Napierała – specjalista ds. szkoleń w Akademii Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych (PISM). Moderatorem spotkania był wiceprezes KNAP Marcin Waszak, zaś dyskusję rozpoczęła swoim wystąpieniem prof. Jolanta Itrich-Drabarek.

Prof. Jolanta Itrich-Drabarek w słowie wstępnym do seminarium naukowego pt. „Kształcenie urzędników służby cywilnej” poruszyła kwestie wątpliwości związanych z brakiem spójności systemu kształcenia polskich urzędników. Zwróciła uwagę na rolę uczelni wyższych oraz innych podmiotów uczestniczących w procesie szkolenia kadry urzędniczej. Następnie przekazała głos zaproszonym gościom oraz moderatorowi seminarium Marcinowi Waszakowi.

Pierwszym elementem seminarium było przedstawienie przez prelegentów charakterystyki reprezentowanych instytucji oraz roli, jaką pełnią w systemie kształcenia kadry urzędniczej. Jako pierwsza o głos poproszona została Anna Napierała z Akademii Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych. Specjalista do spraw szkoleń we wspomnianej instytucji opisała ofertę działającej przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych (MSZ) Akademii PISM, której jednym z najważniejszych

projektów jest dziewięciomiesięczne Studium Polityki Zagranicznej. Oprócz tego instytucja ta prowadzi szkolenia z protokołu dyplomatycznego, szkolenia z różnic kulturowych oraz inne szkolenia prowadzone na zamówienie. Anna Napierała powiedziała również o możliwości odbywania stażów i stypendiów, które mogą być szansą na rozwój kariery absolwentów Akademii PISM.

Jako drugi głos zabrał dr inż. Marek Haliniak, który we wstępie swojej wypowiedzi przedstawił Krajową Szkołę Administracji Publicznej oraz podkreślił, że KSAP został stworzony zanim w Polsce powstało pojęcie służby cywilnej. Ustawa tworząca szkołę, używa więc wyłącznie pojęcia „służba publiczna”, co pozwala na zatrudnianie jej w szeroko rozumianych instytucjach administracji publicznej np. samorządach, Najwyższej Izbie Kontroli, czy też Komisji Europejskiej. Wicedyrektor KSAP wspomniał również na inne zapisy zawarte w ustawie, według której Szkoła podlega Prezesowi Rady Ministrów posiadającemu uprawnienie powoływania i odwoływania dyrektora placówki. Premier powołuje również składającą się z Ministrów i ekspertów Radę KSAP nadzorującą pracę szkoły, która ze względu na swoją specyfikę znajduje się poza systemem szkolnictwa wyższego. Prelegent podkreślił, że KSAP jest bardzo atrakcyjny dla osób chcących ubiegać się o tytuł urzędnika mianowanego. Dr inż. Marek Haliniak przybliżył również ofertę szkoły, której pierwotnym zadaniem było kształcenie urzędników w systemie szkolenia stacjonarnego trwającego przez dwadzieścia miesięcy. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych placówka rozpoczęła również prowadzenie zajęć doszkalających dla pracujących już urzędników oraz zaangażowała się w projekty międzynarodowe. Wicedyrektor zwrócił uwagę, że obecnie KSAP zaczęła pełnić funkcję centrum, w którym dzieli się polskimi doświadczeniami z okresu transformacji ustrojowej i prowadzi szkolenia dla Afganistanu, Libii, czy Egiptu, ale również oferuje seminaria z dobrego zarządzania i dobrych praktyk dla różnych partnerów. Na zakończenie swojej pierwszej wypowiedzi prelegent opowiedział o wymogach, które powinien spełniać kandydat do KSAP oraz o podstawowych zasadach nauki w szkole. Wspomniał także o ciekawym projekcie prowadzonym w ramach kształcenia stacjonarnego

urzędników - tygodniowym wspólnym rejsie żaglowcem, który jest wyjątkową formą nauki współpracy w grupie.

Reprezentujący Europejską Akademię Dyplomacji Jason Worlledge na początku swojej wypowiedzi wspominał o współpracy EAD z Akademią PISM i KSAP. Europejska Akademia Dyplomacji jest pozarządową szkołą dyplomatyczną, co według prelegenta ma swoje wady i zalety. Do tych ostatnich zaliczył on możliwość własnego kształtowania programu nauczania oraz wprowadzanie autorskich metod szkolenia. Zwrócił on uwagę, że pozwala to na dopasowanie programu do dynamicznie zmieniającego się środowiska międzynarodowego. Słuchaczami EAD mogą zostać studenci ostatnich lat studiów magisterskich, doktoranci lub młodzi absolwenci. Jason Worlledge przybliżył roczny program prowadzony przez reprezentowaną instytucję, który ma za zadanie wykształcić przyszłych liderów i pracowników na arenie międzynarodowej i lokalnej. Słuchacze mają do wyboru trzy specjalizacje: pracowników dyplomacji Unii Europejskiej (UE), organizacji międzynarodowych oraz służby zagranicznej. Dyrektor wykonawczy stwierdził, że to, że Akademia jest instytucją pozarządową nie oznacza, że jej zadaniem nie jest wspieranie polskiego sektora rządowego oraz struktur UE, stąd też w jej programie znajduje się szkolenie praktycznych umiejętności przydatnych w późniejszym życiu zawodowym absolwentów niezależnie od ich ścieżki kariery. Wspominał on o umiejętności publicznego przemawiania, negocjacji oraz znajomości protokołu dyplomatycznego, które są przydatne nie tylko w przypadku pracy w służbie dyplomatycznej, ale i w biznesie. Na zakończenie, prelegent wspominał o działającym przy Akademii Biurze Karier.

Kolejny wątek poruszony przez moderatora Marcina Waszaka dotyczył profili kandydatów, dla których kierowana jest oferta prezentowanych instytucji.

Jako pierwsza na postawione pytanie odpowiedziała Anna Napierała, która stwierdziła, że Akademia PISM kierowana jest głównie do absolwentów, którzy na studiach spotkali się już z polityką zagraniczną lub ukończyli stosunki

międzynarodowe. Podkreśliła, iż edukację w PISM może rozpocząć dopiero absolwent studiów licencjackich lub magisterskich, ponieważ Akademia oferuje wiedzę specjalistyczną. Prelegentka zwróciła również uwagę, że reprezentowana przez nią instytucja stara się podążać za bieżącymi wydarzeniami na świecie oraz skupiać się na najważniejszych aktualnie problemach. Dlatego też obecnie prowadzi projekt badawczy na temat Partnerstwa Wschodniego oraz analizuje przebieg Arabskiej Wiosny. Anna Napierała podkreśliła, więc, że oferta Akademii PISM kierowana jest do osób posiadających już pewną wiedzę i chcących ją rozwijać.

Dr inż. Marek Haliniak na początku swojej wypowiedzi stwierdził, że KSAP z formalno-prawnego punktu widzenia w ogóle nie różnicuje kandydatów aplikujących do szkoły, bowiem najważniejszym wymogiem jest posiadanie tytułu magistra (lub równorzędnego) oraz przebrnięcie przez procedurę rekrutacyjną składającą się z egzaminu i rozmowy kwalifikacyjnej. Prelegent zwrócił uwagę, że obecnie struktury administracyjne preferują kandydatów z wykształceniem prawniczym lub ekonomicznym, co teoretycznie powinno wpłynąć na przyjmowanie do KSAP większej ilości absolwentów tych kierunków. Zwrócił on jednak uwagę, że Szkoła jest elementem uzupełnienia dotychczasowej wiedzy o elementy najbardziej potrzebne w pracy w administracji, a program układany jest w porozumieniu z dyrektorami generalnymi urzędów centralnych, dlatego też pozwala na dobre przygotowanie do pracy absolwentów różnych specjalizacji. Wicedyrektor stwierdził, że wielu kandydatów do KSAP to absolwenci studiów politologicznych, a dla wielu z nich była to droga do struktur Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Ostatni o odpowiedź został poproszony Jason Worlledge, który zwrócił uwagę na zmiany, jakie zaszły w dyplomacji w ostatnich latach. Obecnie potrzebni są w niej nie tylko ludzie mający podstawy w polityce i stosunkach międzynarodowych, ale również prawnicy, ekonomiści, inżynierowie, czy specjaliści od IT. Dlatego też, proces rekrutacyjny do Europejskiej Akademii Dyplomacji jest bardzo otwarty i przede wszystkim skupia się na wyszukiwaniu międzynarodowego doświadczenia i obycia

kandydatów. Prelegent odniósł się do słów ministra Radosława Sikorskiego, który stwierdził, że idealny kandydat na młodego dyplomatę powinien znać języki obce, mieć w swoim CV studia zagraniczne lub wymianę międzynarodową oraz podróżować po świecie. Jason Worlledge zwrócił jednak uwagę na to, że nie ma jednego profilu kandydata gwarantującego sukces w pracy w dyplomacji.

Kolejne pytanie skierowane do gości przez moderatora dotyczyło opłacalności podejmowania inwestycji kształcenia w omawianych instytucjach. Poprosił on również o przytoczenie przykładowych karier absolwentów, które są dowodem na słuszność zainwestowania środków w dodatkowe kształcenie.

Ponownie, jako pierwsza głos zabrała Anna Napierała, która stwierdziła, że choć dziewięciomiesięczne studium w Akademii PISM może być sporym wydatkiem dla młodego absolwenta, to jednak elitarność kursów oraz wysokiej klasy wykładowcy i znane osobistości prowadzące zajęcia mogą przełożyć się nie tylko na dużą wiedzę, ale i również na nabywanie ogłady w kontaktach i może zaowocować na przyszłej drodze służbowej. Prelegentka przytoczyła wypowiedź uczestniczącego w szkoleniach osób będących na aplikacji dyplomatyczno-konsularnej prof. Szczepanika, który stwierdził, że przez MSZ mile widziane są osoby, które ukończyły szkolenia PISM. Jej zdaniem, poniesiony na początku koszt zwraca się w przyszłości. Anna Napierała stwierdziła także, że bardzo trudno jest określić dokładny profil absolwentów Akademii, dlatego że w większości są to już osoby z kilkuletnim doświadczeniem zawodowym. Według niej Akademia daje możliwość nabrania umiejętności analitycznych oraz pozwala obiektywnie spojrzeć na to, co dzieje się na świecie, dostrzec kontekst wydarzeń i ich skutki. Reprezentantka Akademii PISM wspomniała również o często wybieranym przez kandydatów szkoleniu z protokołu dyplomatycznego, które może być przydatne dla osób widzących się w korpusie służby dyplomatycznej.

Wicedyrektor KSAP przyznał, że jest to Szkoła kształcąca liderów dla potrzeb zarządzania w administracji. Zaznaczył również, że spośród około 1100

dotychczasowych absolwentów szkoły, wielu z nich sprawdziło się jako menagerowie i liderzy w administracji, a obecnie większość dyrektorów generalnych ministerstw jest właśnie absolwentami KSAP. Choć Szkoła nie kształci na potrzeby polityki, to wielu absolwentów zostawało również podsekretarzami stanu. Dr inż. Marek Haliniak przypomniał również, że procedura zatrudnienia absolwentów szkoły jest uregulowana ustawowo – po ukończeniu edukacji mają oni obowiązek wybrania miejsca pracy z listy stanowisk wskazanej przez Premiera. Zazaczył jednocześnie, że na ogół ofert jest więcej niż absolwentów. Wicedyrektor KSAP stwierdził też, iż większość absolwentów stosunkowo szybko osiąga stanowiska niższego szczebla zarządzania, nawet jeśli ich pierwsze miejsce pracy nie jest tak wysokie. Prelegent przyznał także, że niektórzy absolwenci po przepracowaniu obowiązkowych pięciu lat, przechodzą do sektora prywatnego, czego przykładem mogą być obecni prezesi PGE oraz PGNiG, jak również kilku menagerów Orlenu.

Jason Worlledge stwierdził, że kurs w Europejskiej Akademii Dyplomacji jest tylko jedną z części mogących złożyć się na potencjalny sukces. Oprócz tego bardzo ważne są ukończone studia, znajomość języków oraz poszerzanie wiedzy poprzez czytanie wartościowych pozycji, czy uczestnictwo w rozmaitych seminariach i konferencjach. W jego opinii, sukces jest wynikiem indywidualnej pracy i motywacji danej osoby oraz chęci samodoskonalenia i rozwoju.

Ostatnią częścią seminarium były pytania zadawane przez zgromadzonych w sali gości, które stały się przyczynkiem do gorliwej dyskusji. Pierwsze z nich dotyczyło Krajowej Szkoły Administracji Publicznej i tego, co może ona wnieść do edukacji osób, które na drodze swojej wcześniejszej edukacji miały do czynienia z tematyką administracji. Odpowiedzi udzielił dr inż. Marek Haliniak, który przyznał, że nie ma znaczenia wcześniejsze wykształcenie kandydata, bowiem celem szkoły jest przygotowanie do pracy w administracji rządowej oraz zwrócenie dużej uwagi na praktyczną stronę pracy urzędnika państwowego. Zwrócił on uwagę, że KSAP preferuje osoby, które mają, choć niewielkie doświadczenie w pracy zawodowej, a

sam egzamin wstępny jest tak skonstruowany, iż ze względu na termin nie mogą w nim uczestniczyć absolwenci tuż po obronie. Słowa wicedyrektora poparła będąca obecna na seminarium absolwentka KSAP, która zaznaczyła, że nauka w niej to nie „zwykłe studia, lecz poznawanie praktyki urzędniczej”.

Kolejne pytania dotyczyły potrzeby istnienia takich instytucji jak KSAP wobec powszechnego szkolnictwa wyższego kształcącego w zawodach potrzebnych dla administracji. Poruszono również problem rekrutacji na stanowiska pracy w administracji, zarówno rządowej jak i samorządowej oraz trudność w zdobyciu doświadczenia, która może dotknąć młodych absolwentów. W tej części również wypowiedział się dr inż. Marek Haliniak, który stwierdził, że jedną z zalet KSAP jest skrócenie drogi do mianowania urzędniczego oraz gwarancja osiągnięcia wyższego stanowiska. Zwrócił on uwagę na przywileje oraz stabilność zatrudnienia urzędnika mianowanego. Anna Napierała natomiast stwierdziła, że w dobie tak powszechnego wykształcenia wyższego omawiane na seminarium instytucje oferują uzyskanie kwalifikacji wyróżniających potencjalnych absolwentów na rynku pracy.

Z powodu ograniczonego czasu, moderator Marcin Waszak musiał zakończyć dyskusję. Wiceprzewodniczący podziękował prelegentom za wystąpienia oraz zaprosił gości na kolejne seminaria organizowane przez Koło Naukowe Administracji Publicznej. Moderator zaprosił również na prezentację Przewodniczącej Koła, Justyny Wiśniewskiej, która odbyła się po zakończeniu spotkania.

\*\*\*

Kolejnymi wydarzeniami KNAP z cyklu „Kierunek na Administrację Publiczną” były: seminarium naukowe pt. „Dyplomacja w świecie nowych technologii”, które odbyło się 26 lutego 2014 r. i konferencja naukowa pt. "Czego możemy oczekiwać po wirtualnych urzędach? Szanse i zagrożenia dla rozwoju e-administracji w Polsce", która miała miejsce na Uniwersytecie Warszawskim 27 maja 2014 r. W lutym wśród zaproszonych gości znaleźli się Michał Safianik – Dyrektor Biura Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (MSZ); Jacek Nuciński – Zastępca Dyrektora w

Biurze Informatyki i Telekomunikacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (MSZ) oraz dr Robert Sobiech, reprezentujący Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Moderatorem spotkania była Wiceprzewodnicząca KNAP Anna Biernacka-Rygiel, zaś gości powitała ponownie prof. Jolanta Itrich-Drabarek – opiekun Koła.

W maju gośćmi konferencji byli: dr Rafał Trzaskowski, Minister Administracji i Cyfryzacji; prof. Jacek Czaputowicz, Instytut Europeistyki UW; prof. Jolanta Itrich-Drabarek; dr Mariusz Luterek, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW; Piotr Drobek, Departament Edukacji Społecznej i Współpracy Międzynarodowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych; Marek Kulawczyk, Departament Informatyki Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Piotr Wąglowski, VaGla.pl Prawo i Internet. Moderacji dyskusji podjęli się: Marcin Waszak i Michał Szczegielniak, reprezentujący Koło Naukowe Administracji Publicznej UW.



